

Usamd

Nyvald Høgre-ordfører var ikkje samd i sidemålsvedtaket partiet hans gjorde i vår.

S. 18

60-åringen

Jærpoeten Helge Torvund innrømmer glatt at han brukar mykje tid på å ligge på sofaen og kike ut i lufta.

S. 12-13

På kurs

Kommareglar, substantivsjuke og stammespråk er viktige ingrediensar når tilsette i Kvinnherad er på språkkurs.

S. 3

Klart for e-boka

Foto: G.M. Williams

Neste år byrjar norske bibliotek med utlån av e-bøker for fullt.

• Sjå s. 6 - 8

Skarring-bloggen

Internasjonale studentar forstår ikkje kvifor motstanden mot nynorsk er så stor.

• Sjå s.11

Foto: Jobs H. Sekse/Hardanger Folkeblad

Når krisa er ute

8. juli styrtar eit helikopter i Ullensvang kommune. Ingen av dei fem om bord overlever. Ordfører Solfrid Borge, på veg heim frå eit møte utanfor kommunen, møter eit massivt presseopbod når ho kjem heim. I slike situasjonar er det viktig at alle kjenner til kva rolle dei har, seier ho.

Det er fredag 22. juli. Ordfører Kari Aakre (Ap) er på sommarferie. Ho har fått ei tekstmelding frå Arbeidarpartiet. – Det stod at det føregjekk skyting på Utøya. Eg visste at vi hadde tre lokale ungdommar der ute. Kva skjer i ein kommune når krisa er ute?

Side 16 og 17

BRUK LNK KORTET

BEST WESTERN HOTELL
BONDEHEIMEN

Sidan 1913

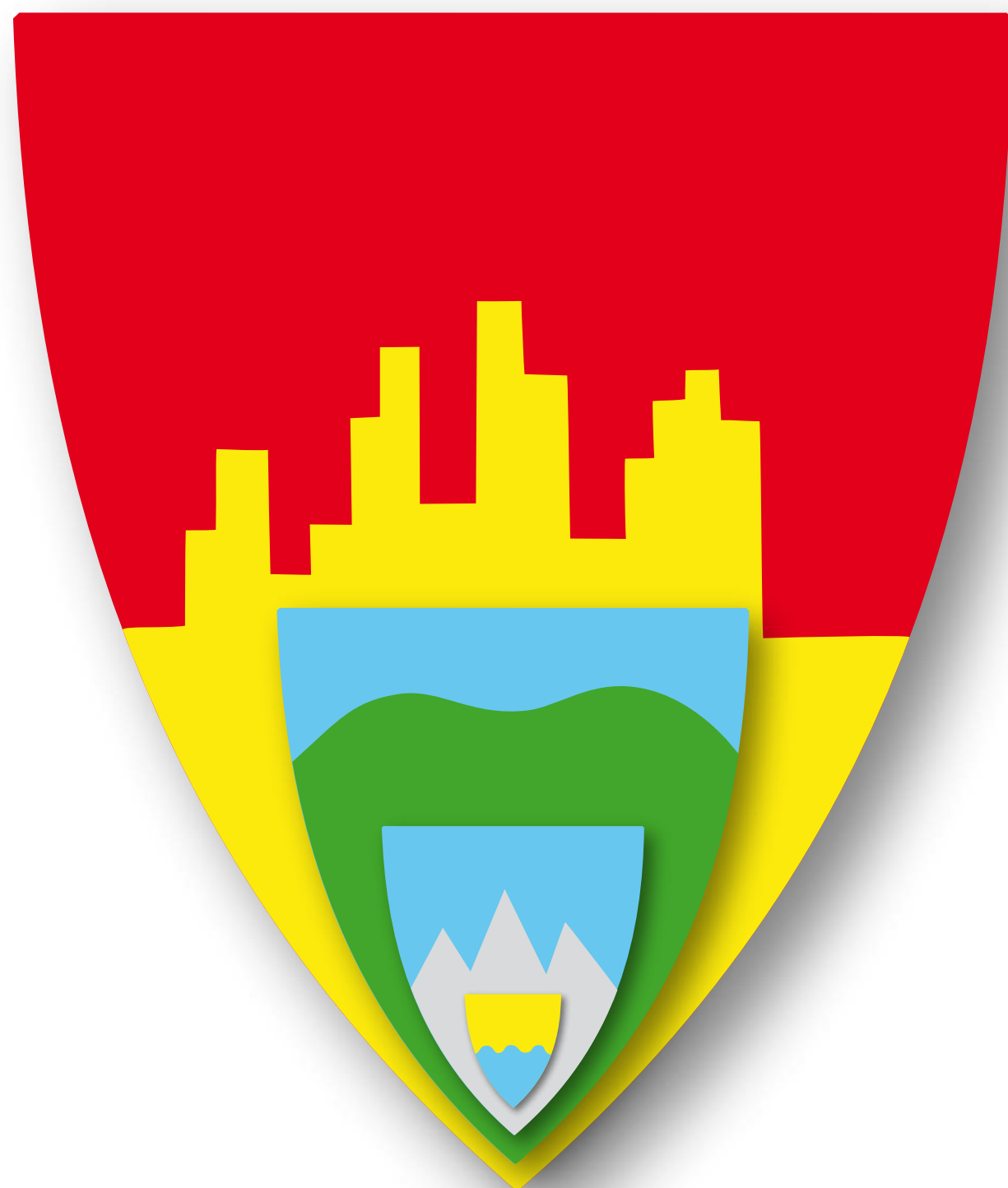
- Eit naturleg val for overnatting og møte i hovudstaden

Rosenkrantz' gate 8
N- 0159 Oslo
+ 47 23 21 41 00
bookingoffice@bondeheimen.com

STOR KOMMUNE? MELLOMOMSTOR KOMMUNE?

LITEN KOMMUNE?

BITTELITEN KOMMUNE?

KBN Kommunalbanken
Norge

- me er til for alle

I meir enn 80 år har me hjelpt kommunane med å få meir ut av midlane sine. Det er den fremste oppgåva vår.

Me kan gje kommunen din råd og rettleiing om finansiering, slik at kommunen kan realisera sine mål.

Kommunalbanken AS • Telefon 21 50 20 00 • www.kommunalbanken.no

Tok passasjerane på ordet

Fjord I har for tida eit prøveprosjekt med ny ferjemat på gong på to av ferjene sine. Menyen og konseptet har blitt til i samarbeid med ferjepassasjerane.

Elin Moen Karlsen
elin@norsk-plan.no

Bloggar og TV Vest-journalist Veronica Simoné Fjeld blogga om kor dårleg ho syntest maten var på ferja ho tok mellom Halhjem og Sandvikvåg. Så sende ho ein e-post til konsernsjef i Fjord I, Leif Øverland, der ho peika på manglande kvalitet på ferjematen. Då fekk Fjord I fart på sakene.

Dei sette i gong ei brukarundersøking blant dei reisande og oppretta ei referansegruppe, der mellom anna Fjeld blei invitert med.

Resultatet av brukarundersøkinga blant ferjepassasjerane viste at dei ønskte meir sunn mat og mat som var enkel å ta med seg i bilen. Nå i sommar blei konseptet Ferdamat innført som eit prøveprosjekt på dei to Fjord I-ferjene «MF Fanafjord» i Halhjem-Sandvikvåg-sambandet i Hordaland og «MF

SATSAR PÅ MAT: Fjord I vil utbetre mattilbodet. (Foto: Fjord I)

Fannefjord» i Molde-Vestnes-sambandet i Møre og Romsdal.

– Vi har ikkje evaluert prosjektet enda, men vi har prøvd å leggje best mogeleg til rette i høve til dei svara vi fekk i marknadsundersøkinga. Vi har forenkla menyen, samstundes som vi har lagt meir til rette med heile menyar. Vi lyttar til det store fleirtalet, men er klare over at det ikkje er alle som er nøgde, seier cateringssjef i Fjord I MRF, Arild Reistad, til LNK-avisa.

Han fortel at tanken til Fjord I var å auke omsetnaden i kioskane.

– Vi har fått stort sett positive tilbakemeldingar på prosjektet, men vi er ikkje ferdige ennå. Vi har meir å gå på, men i høve til undersøkinga er vi på rett veg, seier cateringssjefen.

SAKNAR STØRRE FORANDRINGAR

Bloggar og TV Vest-journalist Veronica Simoné Fjeld blei glad og overraska då ho fekk vere med i referansegruppa. Ho er likevel litt skuffa over resultatet av omlegginga av ferjematen.

– Då eg til slutt trefte på rett ferje her i sommar, såg eg ikkje dei store endringane i kiosken, anna enn at dei hadde fått opp eit skilt og nokre automatar rundt omkring. Eg veit ikkje om eg kom på ein dårleg dag, men eg blei litt skuffa, slår Veronica Simoné Fjeld fast. Ho pendlar ikkje lenger frå Os til Stavanger, men har flytta tilbake til heimbyen Stavanger. Derfor har ho ikkje fått prøvd den nye maten så mykje.

Rune Rokstad var med i referansegruppa saman med Veronica Simoné Fjeld. Han driv eige firma i Sykkylven i Møre og Romsdal og reiser med ferje tre til seks gonger om dagen. Han har enda ikkje fått prøvd ut det nye matprosjektet på «MF Fannefjord».

– Eg reiser så mykje på ferje at eg er veldig oppteken av kva dei sel i kioskane. Det var viktig å få eit større mangfald i diskane, litt meir vanleg mat og litt mindre einingar. I tillegg synest eg det burde vere mogeleg å få til ei ordning for dei som reiser mykje med ferjer, til dømes når det gjeld kaffiprisen. Eg bruker fort over 100 kroner dagen berre på kaffi på ferjene, seier Rokstad.

Han synest heller ikkje Fjord I er gode nok på å marknadsføre det dei sel i kioskane.

– Gjennomsnittleg sit kanskje rundt 70 til 80 prosent i bilane under ferjeturen, og då må det vere synleg på dekk kva dei sel i kiosken, for å lokke kundane inn. Eg trur at med ei betre marknadsføring kunne dei ha dobla omsetnaden i ferjekioskane, slår Rokstad fast.

Etter planen skal konseptet Ferdamat bli ein del av kioskmaten i alle sambanda til Fjord I i løpet av hausten.

Stort oversyn Lite format

Bladet for landbruk og andre bygdenæringer på Sør- og Vestlandet.

Eit år med Bondevennen, farti nummer, heim til deg for kr 350. (Normal pris er kr 700. Berre for nye abonnentar.)

Send e-post til bond@fkra.no. Merk: LNK-tilbod.

**Bonde
vennen**

Sidan 1898 har Bondevennen som fagblad og talerøyr sett fokus på landbruket og andre bygdenæringer. Nedslagsfeltet er frå Sunnmøre i nord langs kysten til og med Telemark, med tyngdepunkt i Rogaland, Agderfylka og Sunnhordland.

Jan Olav Fretland

Førsteamanuensis i norsk ved Høgskulen i Sogn og Fjordane

SPRÅKRÅD

Orda har fått nytt innhald

22. juli har forandra oss på mange måtar. Det som ikkje kunne skje her i vår fredelege avkrok, det hende. Og mordaren var ein heilt annan enn den terroristtypen mange har åtvara oss mot. Dette gjev grobotn for mange ettertankar, også når det gjeld språket vårt. For denne seinsommaren har ord og uttrykk som me gjerne har vore varsame med, brått vore å høyra frå mange kantar: *kjærlaik, hat, solidaritet, å setja sola framfor skuggen, vinna over mordaren med handlingane våre.*

Det er ord som gjerne har verka for høgtidlege eller vore oppbrukte, og uttrykk som har verka for pompøse å bruka for dei fleste. Så skjer dette dramatiske, utenkjelege, og orda får meining. Å vera solidarisk og tolerant blir brått konkret og meiningfylt. Me som stilte til lokalval i Lærdal, vart til dømes fort einig om at i år måtte me fyrst visa at me heldt saman, med å ha felles valtorg og ei felles oppmøding i avisa om å røysta. Eg kjenner på meg sjølv at eg nok også har halde meir att på språkbruken enn eg elles ville ha gjort når det gjeld å «ta» ein konkurrent i valdebattane. Eit opnare språk vart ein del av reaksjonen mot ugjerninga.

Fleire negativt ladde uttrykk har også forsvunne frå debatten, iallfall for ei stund. Det har vore stilt om snikislamisering, og knapt nokon har hevda at muslimane no snart tek over styre og stell i Noreg. Eg har høyrt så ymse til uttrykk, også av eigne sambygdingar, dei siste åra: jordrotter eller fanatikarar om vanlege arabarar er noko av det verste. Når no ugjeringsmannen er ein lysåra, stram Oslo Vest-ungdom som kallar seg kristen, blir det verre å dømma folk etter hudfarge eller religion. Men den kollektive og eintydige fordøminga av mordaren sine idear bleiknar etter kvart. Den dagen eg skriv dette, 27. oktober, skal ein ung herre forklara i offentleg debatt kvifor det er vorte enklare å vera manndyrkar og mot feministar etter Bering Breivik sitt manifest. Vel bekomme, seier eg!

Skal me som samfunn vinna over Breivik med handlingane våre, må det syna att, også i orda me vel. Og me som er kvasse i munnbruken, får moderera oss litt. For det bør bli enklare for alle å leva i det fleikulturelle Noreg framover.

HAFFEN ungdomshus

Populær møtestad

Ungdommane i Flora kommune har sitt eige hus midt i sentrum av Florø sentrum.

ASTRID EIDHAMMER HJELMELAND
astrid@norsk-plan.no

Medan kommunane rundt legg ned ungdomstilbod, har Flora kommune ein person i full stilling og tre deltidsstillingar til å administrera ungdomsaktivitetar. Eit stabilt og kontinuerleg tilbod gjev resultat. – Haffen er ein populær stad, stadfestar ungdomsleiar Inger Fuglesang. Sidan 1998 har det gamle ekspedisjonsbygget romma aktivitetar for ungdom i alderen 13–20 år. Det er tydeleg at mange set pris på tilbodet, både unge og eldre. Fuglesang fortel at mykje av aktiviteten på det kommunale huset vert sponsa av private gjevarar. – Det drypp stadig nokre kroner på huset, seier ho.

LETT TILGJENGELEG

Haffen ligg midt i smørauga av sentrum, og det er ope for alle fire dagar i veka. Haffen rommar to bandrom, biljard- og møtelokale, eit stort diskotek, kjøken og kafé. Band, dansegrupper og ungdommens bystyre er faste brukarar av huset i tillegg til alle som stikk innom i løpet av dei fire kveldane i veka det er ope.

SAMLINGSSTAD: I 12 år har HAFFEN ungdomsbuss eksistert og er ein kjærkomen samlingsstad for ungdom i Flora kommune. (Foto: Håvard Sildelid)

– Utanom dei faste gruppene er det i snitt rundt 30 personar innom på ein open kveld, medan det på fredagen er rundt 40-50 ungdommar som besøker Haffen, fortel Fuglesang. Ungdomsklubben er gratis, men ved ekstra arrangement som til dømes overnatting eller LAN-samlingar, der ungdom

møtast for å spela pc-spel ei heil natt, tek ein inngangsbillettar. Gruppene som nyttar huset, styrer seg sjølv utifrå gjevne retningslinjer, og dei har eigen nøkkel. Medan banda og dansegruppene betalar symbolske summar for husleige, er det gratis for dei fleste andre brukarar. – Gratisprinsippet er bra, seier Fuglesang. Terskelen for bruk av Haffen skal vera låg. Florø har også eit aktivt skatemiljø, som Fuglesang ynskjer å knyta opp mot ungdomshuset. – Per dags dato har skatemiljøet berre mobile rampar, men dei treng noko fast i sentrum, seier ho.

TILBOD TIL ELDRE UNGDOM

Fuglesang ser at interessa for å nytta huset også er aukande blant ungdom i den vidaregåande skulen. Med nyinnkjøpt 60-tommars skjerm og fotballkanalar har ho lagt til rette for at dei eldre ungdommane kan få nytta huset i helgene. – Frå å vera ein fortisstad vil huset med dette bli ein samlingsstad også for eldre ungdom i helgene, avsluttar Fuglesang.

BOKMELDING: Usminka portrett

Nærgående skisser
av Erling Læg Reid
Det Norske Samlaget 2011

NRK-journalisten Erling Læg Reid leverer i boka *Nærgående skisser* miniportrett av om lag 40 kjende personar i kultur- og samfunnslivet. Blant desse finn me Jens Bjørneboe, Agnar Mykle, Tarjei Vesaas, Olav H. Hauge og Erik Bye. Sjølv om mange av desse har vore døde lenge, klarer Læg Reid å teikne levande portrett både på godt og vondt.

Dei usminka tekstane er fulle av små glimt frå levde liv, minner og episodar som gjerne får fram både smilet og latteren. Alt saman blir fortalt i ein levande og munnleg tone, nesten som ei slenrande reise gjennom karrieren til Læg Reid. Det er tydeleg at dette er menneske som har prega Erling Læg Reid og sett sine spor. I eit intervju med Norsk Tidend viser han til at minna er skrivne ned etter kva han hugsar skjeddde. Han har nemleg aldri skrivne dagbok.

– Alle desse menneska hadde noko som forundra meg. Ta til dømes Arnulf Øverland. Han var ein merkeleg type som eg aldri heilt forstod. For krigen var han jo ein heilt annan person enn den han var etter, ein reaksjonær og ein fanatisk riksmålsmann. Det tykte eg var merkeleg. Så han har lege der i medvitnet og kverna litt rundt, seier han til Norsk Tidend.

Portretta er tett på, korte og overraskande. Skildringane er ekte, ærlege og utan dei store orda. Språket er enkelt og kvardagsleg. Dette er historier frå kvardagen. Dei fleste lesarane vil finne små glimt frå kjende liv dei ikkje visste om frå før. Og midt oppe i dette er Læg Reid så tydeleg tilstades sjølv, som observatør eller samtalepartnar. På den tida Erik Bye byrja å

sjå dårleg, møtte han Læg Reid i NRK-kantina og ropte: «Erling, jeg hører deg nok! Kom hit!»

«Han fekk folk til å rette ryggen. Han var lettrørd og finsleg og på mange måtar sjenert», skriv Læg Reid om Bye. Så enkelt kan det seiast.

Eit anna høgdepunkt er historia om då Læg Reid tok Olav H. Hauge med seg på besøk til Halldis Moren og Tarjei Vesaas i Vinje. Læg Reid si oppgåve var å formidle kontakt, og

dermed fekk han vere med på eit stormøte i norsk litteratur. Me får vere med på køyreturen til Vinje, full av forventning og spenning, me møter Olav H. Hauge, som er fāmælt og lyttande i møte med ekteparet Vesaas, og heilt fram til dei er attende i Ulvik. «Der stod treskoa hans på trammen. Dei som eg seinare intervjuar. Vi steikte flesk, smakte på sideren og såg på hagen og avlinga. Det var eit slikt vakker vēr», skriv Læg Reid.

Når ein ser framsida på boka, forventar ein eit spektar av historier og biografiar. Som lesar blir du ikkje skuffa, men kanskje overraska. Interessant er det også at Læg Reid opnar boka med eit biografisk forord om seg sjølv, i den same slenrande tonen som resten av boka.

Judith Sørbus Lillehamar

Fram Flora

Eit selskap som i hovudsak skal få fart på etableringar knytte til maritim og offshorerelatert industri i Florø og resten av kommunen, er skipa.

I tillegg skal selskapet også vera ei førstelinjeteneste for andre næringar, både for gründerar og for allereie etablerte næringar i kommunen. Kjelde: www.framtidfylket.no

**SONG... BØKER... TEATER...
SPRÅK... TEKNOLOGI...
LEIK...
NYNØRSK...**

Er din barnehage oppteken av å formidle den lokale og den nynorske kulturen? Eit Pirion-kurs kan vere ei god inspirasjonskjelde og setje fart i kulturarbeidet i barnehagen. Eit Pirion-kurs kan vere halvdays eller heildags, for barnehagen åleine eller saman med andre på ein planleggingsdag. Kontakt oss for meir informasjon i dag!
pirion@norsk-plan.no 52 79 04 82 www.pirion.no

Pirion-kurs!

Pirion
kulturanvis for barnehagar og skolar

Mot nye mål

11.500* unike brukarar
169.000* sidevisingar i veka
Oppdatert kvar dag

24.000** lesarar
måndag tysdag onsdag
torsdag fredag

= større dekning

Sunnhordland

* I snitt pr. veke ** Gallup 1/2007

Lokale nyhende fra storbyregionen

aktuelt: Heidi Gjermundsen Broch

Yrke: Skodespelar

Aktuell: Fekk Heddaprisen for rolla Diana i *Next to Normal* på Det Norske Teatret. Gir ut Prøysen-plata *Blåøyd jævel*.

Språk: Norsk med avslippt fredrikstaddialekt

Alder: 36

Travel dame

Heidi Gjermundsen Broch haustar godord og prisar for arbeidet sitt på teater-scena og i musikken.

TOYNI TOBEKK
toyni@norsk-plan.no

Gratulerer så mykje med Heddaprisen. Kva betyr det for deg?

Tusen takk. Det betyr veldig mykje for meg å få ei slik anerkjenning som Heddaprisen er. Og eg deler han med alle som er med på og bak scena, for *Next to Normal* er eit stort og komplisert fellesprosjekt.

Kva har Det Norske Teatret hatt å seie for deg, og kva betyr du for teatret?

DNT ga meg jobb etter at eg var ferdig med Teaterhøgskolen, og har gitt meg dei fleste rollene eg har spelt i mi så langt 11-årige karriere. Så utan DNT anar eg ikkje kor eg hadde vore. Kva eg betyr for teatret, er det vanskeleg for meg å svare

på. Eg føler vel at vi har gjensidig respekt og kjærleik til kvarandre.

Drøymerolla, finst ho?

Ja, fleire! Men dei held eg for meg sjølv.

Du har gitt ut plate med Prøysen-tekstar, Blåøyd jævel. Kva har vore motivasjonen din med å lage denne plata?

Eg har jobba med den litt meir ukjende sida av Alf Prøysen sidan 2007 og bestemte meg for eit år sidan å spele inn materiale eg har brukt på konsertar. Plata er på ein måte ein dokumentasjon av eit arbeid som eg er glad for å ha laga.

Skriv du tekstar sjølv?

Nei, dessverre.

Kva skjer i livet ditt no framover?

2012 er allereie fullbooka med spennande prosjekt og roller. Eg føler meg heldig og privilegert.

Erlend Flornes Skaret (f. 1976) kjem frå Bømlo, og bur no i Oslo, der han arbeider som sivilingeniør. Han har gått på forfatterstudiet i Bø. Gav ut boka *WROCLAN* på Det Norske Samlaget 2011

Foto: Tove K. Breistein

debutanten

»Eg seier namnet hennar inni meg. Hanne. Og det høyrer riktig ut. Når ho vaknar, må eg forklare henne at mor mi likevel ikkje er borte...»

Forsikringar skal gi deg tryggleik, **men;** kan dei også gi deg litt betre økonomi?

Alle som har offentlig tenestepensjon i KLP har ikkje berre ei solid og trygg pensjonsordning, dei har også høve til å gjere seg nytte av spesielt gunstige forsikringsordningar. Vi veit at våre medlemmer er fornuftige og ansvarlege, derfor kan vi tilby svært konkurransedyktige vilkår. Låge forsikringspremiar og den raskaste bonusoppteninga i marknaden kan gi deg som medlem nokre kroner til overs. Kva du vil bruke desse pengane til skal ikkje vi bry oss med, men hugs at vi også har bank med svært gode vilkår både på sparing og fond.

Gå inn på klp.no og les meir om kva vi kan tilby alle som har offentlig tenestepensjon i KLP.

KLP

for dagane som kjem